



ZOMERARBEID.

5895

AVONDWANDELING.

De maan glanst zoo zacht en minlijk,
Reeds schittert er ster bij ster,
Als lichten in d' eeuwigen tempel
Gezien en begroet van ver.

Daar wandlen we saam, twee vrienden,
Wij zijn nog niet oud of wijs;
Wij zullen niet filosofeeren:
Dat maakt voor den tijd maar grijs.

Ook hebben we weinig te spreken:
Zijn niet onze harten vervuld
Van gansch onuitsprekelijke dingen,
Die, vreemd wel, juist 't donker onthult.

Wat zouden we elkander toch zeggen?
Ruischt niet harmonie om ons heen,
Beantwoord in het diepst onzer zielen,
Die den vriend en den vriend maakt een.

En meer — waar de heuvelen spreken,
Een stem ruischt in halm en blad,
Daar wordt wel ons spreken dwaasheid
En 'toor te luistren niet zat.

O heilige stilte der schepping,
Als 'thart dat zich zelf weer hoort,
Ook de uiting wordt heiligschennis,
Wanklank elk menschelijk woord.

Dan wereld en aard te vergeten,
Te nietig, te armzalig, te klein;
Kon 't zijn als de englen te wezen,
Zoo zalig, zoo hemelsch, zoo rein.

O waar het niet goed en heerlijk
Niet ver boven alles begeerlijk,
Nu zoo, aan de hand zijns vrinds,
Te zweven naar 't land daar boven,
Het lokkend, het schoon daarginds!

A. J. H.



II. VERLOOP.

Nu hoor ik echter een of meer lezers zeggen: Wat nu geeft het mij, dat verloop in de taal nauwlettend te volgen? Ik lees en spreek en schrijf onze taal uit de twintigste eeuw. Waartoe mij te kwellen met wat voorbij is. We leven in het heden.

Zeer waar, en toch, vergis u niet!

Oppervlakkig beschouwd schijnt het wel, alsof er veel meer uit de twintigste eeuw wordt gelezen dan uit de zeventiende b.v. Maar de waarheid is, dat we nog ontzaglijk veel uit vroeger eeuwen gebruiken ten bate voor onzen geest. Denk onder anderen aan onze Statenvertaling, een lijvig boekdeel, nu bijna drie eeuwen oud, en toch nog altijd dagelijks gelezen van Noord tot Zuid door jong en oud.

Denk voorts aan onze groote schrijvers uit de gouden eeuw van onze letterkunde, aan Vondel, Hooft, Cats, Breeroo en zooveel anderen. Hun werken worden gelezen en bestudeerd gelijk de Bijbel tot op den huidige dag in de scholen en daar buiten. Na hen komen Poot, Bilderdijk, Da Costa, Beets, Ten Kate, om niet meer te noemen. Allen uit vorige eeuwen, maar gelezen en geëerd tot nu toe.

Vergeeten wij niet de godgeleerden. Hoeveel gelezen zijn nog de werken van Voetius, Brakel (wiens Redelijke Godsdienst, twee dikke deelen, thans het bracht tot een veertienendruk, naar ik meen,) Comrie. Maar genoeg, al zwiigen we nog van de werken, die reisbeschrijvingen geven of over aardrijkskunde handelen.

Zoo teren wij nog sterk op het voorgelacht. Maar de erfenis, die het ons liet, geeft natuurlijk alleen het rechte genot als men haar goed kent. Anders gezegd, wie alleen op de hedendaagsche taal afgaat, zal boeken en geschriften uit vroeger tijd telkens misverstaan.

Nu is het waar, dat men om dit te voorkomen getracht heeft, sommige boeken uit den ouden tijd een nieuwere taal te doen spreken. Verouderde woorden zijn door nieuwe vervangen; evenzoo die door het verloop der taal een andere beteekenis hebben gekregen dan vroeger. Kortom, het oude kleed is zooveel mogelijk nieuwerwetsch gemaakt, althans ontdaan van wat aan vroeger tijd deed denken. De hedendaagsche lezer vindt in het boek zijn taal weerom en merkt van het verloop niets.

Maar wel dient opgemerkt, dat het toch slechts een lapmiddel is, en op den duur niet voldoet. Een geschrift uit de zeventiende eeuw mist, als het zoo verbeterd en vernieuwd wordt, de kracht, die van 'toorspronkelijke uitgaat. Het is vleesch noch visch. Voorts is de zuivering of vernieuwing, waarvan wij spreken, bij vele boeken b.v. die onzer groote letterkundigen eenvoudig onmogelijk, en ook alles behalve gewenscht. En eindelijk belet het stelsel van woordverandering, dat iemand kennis verwerft van het